

BRUGGE-MARIASTAD / PERSTEKST

n.a.v. de inzegening van de gerestaureerde kapel met bijbehorend
Mariabeeld

Balstraat 23 - 8000 Brugge

op donderdag 12 september 2024 om 18 uur

Willy De Four (secretaris BMS)

Beste vrienden,

Brugge-Mariastad koos ervoor om deze gerestaureerde kapel met bijbehorend Mariabeeld op 12 september in te zegenen omdat het vandaag de feestdag is van de 'Heilige Naam van Maria' 'Sterre der Zee'. Het feest van Maria's naam stamt uit de Spaanstalige landen, waar het in de 16 de eeuw een plaats had op de liturgische kalender. Dit feest werd in 1684 ingesteld door paus Innocentius XI ter herinnering aan het beleg van Wenen. In september van 1683 stonden de Ottomanen voor de tweede keer voor de poorten van Wenen onder leiding van grootvizier Kara Mustafa. De Ottomaanse troepen leken sterk te staan tegen de verzwakte Oostenrijkse legers, totdat de Poolse koning Jan Sobieski op het toneel verscheen. Hij voerde een legermacht aan van troepen uit verschillende katholieke landen. Aanvankelijk had paus Innocentius XI dit feest op de Romeinse kalender geplaatst op de eerste zondag in het octaaf van Maria's Geboorte namelijk op 8 september. Paus Pius X verplaatste het feest later op 12 september, de dag waarop de Weense slag door katholieke troepen werd gewonnen. Deze datum kwam mooi uit zodat geboorte en naamgeving binnen hetzelfde octaaf konden worden gevierd. In 1970 werd het feest van de Romeinse liturgiekalender geschrapt omdat twee Mariafeesten in de eerste helft van september te veel van het goede werd geacht.

Betekenis 'Maria'

Over de betekenis van Maria's naam is in de loop van de geschiedenis heel wat gespeculeerd. Maria is waarschijnlijk genoemd naar de zus van Mozes en Aäron, een vergrieksing van de Hebreeuwse naam *Miriam* of *Mariam*. Volgens de laatste stand van zaken in het wetenschappelijk onderzoek gaat men ervan uit dat het van oorsprong een Oud-Egyptische naam is die 'schoon' betekent: 'fraai', 'welgevormd', 'weelderig'. Er zouden meer dan 60 verklaringen voor de naam zijn. Dat wijst erop dat de oorspronkelijke betekenis niet meer te achterhalen is. De meest gebruikelijke verklaring is 'bitterheid'. *Mariam* zou de Latijnse accusativus zijn en zodat als nominativus *Maria* werd gebruikt. In de middeleeuwen werd deze vorm vaak geassocieerd met het Latijnse 'mare' wat 'zee' betekent en vandaar Maria's titel 'Stella Maris', Sterre der zee.

Historiek van de kapel en het Mariabeeld

Dit houten driehoekige kapelletje met bijbehorend Mariabeeld is hier waarschijnlijk gekomen in de tweede helft van de twintigste eeuw begin jaren 1960. Het is dus vrij logisch dat na 65 jaar de onderste plank van het kapelletje aan het rotten was, maar ja, alles bleef zoals het was want niemand beseftte dat dit kapelletje ooit naar beneden zou kunnen vallen.

Tot op die dag in januari 2023, toen het onderste deel van de kapel naar beneden viel tezamen met het Mariabeeld. Gelukkig waren het beeld en de bloemenkrans met de twee vaasjes vastgekleefd op een houten balk onderaan de kapel en overleefden ze zo de val, we spreken van een klein mirakel. Op 10 februari 2023 werd de dienst Monumentenzorg & Erfgoedzaken verwittigd en vervolgens ook Brugge-Mariastad. De secretaris ging de kapotte kapel en de bijbehorende stukken ophalen en beloofde aan de eigenaar alles te laten herstellen op kosten van Brugge-Mariastad want van haar kant was de kans groot dat het kapelletje voorgoed uit het straatbeeld zou verdwijnen.

Heel de ploeg van Brugge-Mariastad is blij en fier dat de kapel in al haar pracht en praal, na bijna twee jaar afwezigheid, hier opnieuw schittert in de Balstraat. De kapel werd gerestaureerd door de leerlingen van het VTI Brugge, afdeling houtbewerking. Al het schilderwerk vanaf het afbijten van de verf, over plamuren en grondlaag aanbrengen tot en met de afwerking is het werk van de secretaris van de vereniging. Het oorspronkelijke model was één gesloten geheel zonder deurtje. Op vraag van Brugge-Mariastad werd de achterkant van de kapel van een deurtje voorzien zodat ook de binnenkant kon geverfd worden en de bloemenkrans met Mariabeeld konden worden teruggeplaatst. De gouden kroon van het Kindje Jezus was gedeeltelijk geschonden maar werd deskundig hersteld.

De kapel hangt op de scheidingslijn van twee huizen Balstraat 23 en 25. Vijftien jaar geleden was de driehoekige kapel afgebakend met een sjabloon van geschilderde bloemen. Die bloemen rond de kapel werden geschilderd door de kunstzinnige buurvrouw die toen op nummer 25 woonde. In 2020 werden de gevels opnieuw geschilderd en verdwenen alle bloemen, wat wel spijtig is.

voormalige beschildering

Herkomst van het beeld

Het is een staande Maria met Kind (koningin) en Moeder en Kind hebben allebei een kroon op het hoofd. Het is een handgemaakt beeld, geboetseerd in terracotta, beschilderd en geëmailleerd. Binnenin onderaan is het getekend PERIGNEM wat betekent 'door het vuur'. Het is de naam van een keramiekatelier uit Beernem dat actief bleef tot begin 2000. Na een korte pauze werd het atelier heropgestart, werkplaatsen en ovens werden opgeknapt en een deel van het atelier werd ingericht als tentoonstellingsruimte.

Het atelier werd destijds opgericht door keramiekkunstenaars Rogier en Laurent Vandeweghe. Tijdens de oorlog 1939-1945 hadden de broers Vandeweghe een opleiding gevolgd in Sint-Lucas in Gent in het atelier Alphonse Baert waar ze keramiek leerden decoreren volgens oude stijlen.

In 1947 werkte Rogier een tijdlang samen met Joost Maréchal in zijn atelier te Eeklo, maar eind 1947 besloot Rogier zijn eigen atelier op te richten tezamen met zijn broer Laurent.

Wat interessant is om te weten, is dat de Brugse veelzijdige kunstenaar Renaat Bosschaert en zijn vrouw medewerkers waren van Perignem. Misschien werd dit beeldje door Renaat Bosschaert gemodelleerd? Het is niet onwaarschijnlijk dat de vrouw van Renaat Bosschaert dit beeldje heeft beschilderd. Dit type beeld werd verkocht onder de naam 'Onze-Lieve-Vrouw Folklore'.

Iconografie van het Mariabeeld

Zowel Maria als het Kindje Jezus zien er jong uit met een mooie klare blik, mooie open ogen, rode lippen en bijgewerkte wenkbrauwen. Maria draagt een lang wit kledingstuk met een prachtig veelkleurig bloemenmotief. Ze draagt een rode lendengordel met zwarte stipjes. Daarover draagt ze een lange donkerblauwe kapmantel afgeboord met goud en een bloemmotief op de zijkant van de mantel. Zij houdt een gouden scepter in haar rechterhand.

Het Kindje Jezus heeft eveneens een mooi gepolychromeerd fleurig lang kledingstuk aan dat met een gouden biesje is afgeboord. Het Kindje draagt met zijn linkerhand een gouden wereldbol met kruis en met zijn rechterhand maakt het een zegenend gebaar met de wijs- en middenvinger omhoog. Met de kunstmatige bloemetjes eromheen is het een mooi geheel. Typisch voor de jaren '60.

Ik wil eindigen met Kan. Adelbert Denaux te bedanken om voor te gaan bij deze inzegening. Graag wil ik ook u, trouwe aanwezigen, bedanken voor uw komst en uw luisterbereidheid en nodig ik u nu graag uit voor een gezellige babbel met een drankje en een hapje op de binnenkoer van het kantcentrum.

Willy De Four,
secretaris.